

Nr 164.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1928 kl. 9 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av en psykiatrisk klinik vid universitetet i Lund.

(3:e avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 20 mars 1928 dagtecknad proposition, nr 205, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att

dels medgiva, att avtal må i huvudsaklig överensstämmelse med av chefen för socialdepartementet i nämnda statsrådsprotokoll förordade grunder och i övrigt på av Kungl. Maj:t fastställda villkor träffas med Malmöhus läns lands-ting om anordnande och upprätthållande av en invid landstingets sjukvårdsinrättningar i Lund förlagd psykiatrisk klinik;

dels besluta, att, under förutsättning att sådant avtal träffas, byggnad för kliniken skall för en beräknad kostnad av högst 724,100 kronor uppföras i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen tillstyrkt förslag;

dels ock under femte huvudtiteln, avdelningen medicinalstaten samt hälso- och sjukvården, underavdelningen sjukvårdsanstalterna, till psykiatrisk klinik i Lund för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottet delar den av departementschefen och de i ärendet hörda myndigheterna uttalade uppfattningen, att den psykiatriska undervisningen och forskningen skulle vinna på, om någon avlastning kunde åvägabringas i de arbetskrävande ekonomiska administrativa uppgifter, som äro knutna till de med professur i ämnet förbundna överläkaretjänsterna vid de till universitetsstäderna förlagda hospitalen. Jämväl lärers kunna göras gällande att den omedelbara ledningen av det praktiska sjukvårdsarbetet vid ett sjukhus av den storlek, varom nu är fråga, måste verka splittrande och därmed utöva en menlig inverkan på arbetsresultatet beträffande såväl professuren som överläkaretjänsten. Enligt utskottets mening föreligga därför goda skäl för en ändring i nu berörda förhållanden.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet är jämväl i princip ense med departementschefen därom, att anordnandet av en klinisk institution av mindre omfång skulle vara till fördel för den psykiatriska undervisningen och forskningen vid respektive universitet.

I detta sammanhang anser sig utskottet emellertid tillika böra uttala, att ovan anförda skäl beträffande såväl en omläggning av överläkartsjänsterna vid hospitalen i universitetsstäderna som för upprättande av kliniker i dessa städer icke kunna göras gällande vid karolinska institutet. Med denna principiella uppfattning är utskottet dock icke helt övertygat om, att den bästa lösningen av förberörda spörsmål, vad detsamma nu särskilt rör förhållandena i Lund, ligger på den linje, som propositionen angivit. Ytterligare utredning i sådant avseende synes utskottet böra åvägbringas, innan avgörande träffas av riksdagen rörande angelägenheter av här förevarande natur. En tydligare avgränsning av de sjukdomsformer, som skola komma till behandling, och den undervisning, som skulle meddelas vid en blivande klinik, synes utskottet jämväl behöflig.

Då utskottet sålunda måste anse det vara ur olika hänseenden önskvärt, att frågan om eventuellt inrättande av psykiatriska kliniker tages upp i ett sammanhang och efter vederbörlig prövning om möjligt erhåller en organisatoriskt enhetlig lösning, har utskottet efter övervägande stannat för att icke nu tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande proposition. Någon olägenhet torde icke ett uppskov med frågans avgörande behöva medföra, när utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t redan till nästa års riksdag bör kunna framlägga frågan i hela sin omfattning samt med den komplettering av utredningen, som kan anses vara nödig.

Under återopande av vad sålunda anförts, får utskottet alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke må vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 22 maj 1928.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *Olof Olsson*, *J. L. Widell*, *O. Bergqvist*, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *J. G. Waller*, *C. A. Carlsson* i Gävle, *E. A. Hallin*, *J. B. Johansson* i Fredrikslund, *D. A. Petrén* och *K. A. W. Björck*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén*, *C. R. Jansson* i Falun, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *P. M. Olsson* i Blädinge, *A. Å:son Törnkvist* i Karlskrona, *E. Kristensson* i Göteborg, *S. Persson* i Fritorp, *C. Lindskog*, *J. Olofsson* i Digernäs, *G. Strindlund* och *C. A. Anderson* i Storegården.

Reservation:

av herrar *Kvarnzelius, Walles, Carlsson* i Gävle, *Petrén, Törnkvist* i Karlskrona, *Persson* i Fritorp, *Lindskog* och *Strindlund*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet delar — — — — — berörda förhållanden.

Utskottet är — — — — — respektive universitet.

Vad beträffar läget för den nu vid Lunds universitet föreslagna psykiatriska kliniken, finner utskottet fullgoda skäl anförda för förslaget att anordna densamma i anslutning till universitetets övriga kliniker å Malmöhus läns sjukvårdsanstalter i Lund. Med sådan förläggning, som står i överensstämmelse med den princip, vilken i andra länder blivit tillämpad vid upprättandet av psykiatriska kliniker, vinnes nämligen den enligt utskottets mening stora fördelen, att ett intimt samarbete kan upprätthållas mellan den psykiatriska forskningens representanter och de andra medicinska vetenskapsgrenarnas utövare. Vidare torde det i propositionen uttalade önskemålet om tillämpandet av friare intagningsformer i sådan omfattning, att den psykiatriska kliniken erhåller tillräckligt omväxlande undervisningsmaterial, bliva bäst tillgodosett, därest densamma blir förlagd till ett vanligt sjukvårdsetablissemang.

Vad beträffar det propositionen bifogade utkastet till grunder för avtal mellan staten och Malmöhus läns landsting angående anordnandet och upprätthållandet av en psykiatrisk klinik vid landstingets sjukvårdsinrättning i Lund, har utskottet funnit detsamma vara av beskaffenhet att i huvudsak kunna godkännas. Utskottet vill dock ifrågasätta, huruvida legosängsavgiften vid denna klinik lämpligen bör sättas så hög, som Kungl. Maj:t föreslagit, i all synnerhet som man i propositionen utgått från, att intagning å kliniken skulle kunna ske även genom överflyttning dit från hospital, där avgiften i lägsta betalningsklassen för närvarande är väsentligt mindre. Utskottet vill ock sätta ifråga, huruvida icke kostnaderna för förflyttning till kliniken från hospital böra bestridas av statsmedel liksom enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle ske vid förflyttning från kliniken till hospital. Vidkommande slutligen den för klinikkens uppförande beräknade kostnaden, har densamma ej givit utskottet anledning till erinran, och får utskottet jämväl tillstyrka anvisandet av det för budgetåret 1928—1929 för ändamålet äskade anslagsbeloppet.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva, att avtal må i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 20 mars 1928 förordade grunder och i övrigt på av Kungl. Maj:t fastställda villkor träffas med Malmöhus läns landsting om anordnande och upprätthållande av en invid landstingets sjukvårdsinrättningar i Lund förlagd psykiatrisk klinik;

b) besluta, att, under förutsättning att sådant avtal träffas, byggnad för kliniken skall för en beräknad kostnad av högst 724,100 kronor uppföras i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i sagda statsrådsprotokoll tillstyrkt förslag; samt

c) under femte huvudtiteln, avdelningen medicinalstaten samt hälso- och sjukvården, underavdelningen sjukvårdsanstalterna, till psykiatrisk klinik i Lund för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor.»